

ПОВІДОМЛЕННЯ

про утворення разової спеціалізованої вченої ради

Заклад освіти/наукова
установа

Інститут держави і права імені В.М.Корецького Національної
академії наук України (ідентифікаційний код 05417130)

1. Здобувач ступеня доктора філософії

1.1. ПІБ здобувача ступеня доктора філософії	Богданова Валерія Володимирівна
1.2. Стать здобувача	Жіноча
1.3. Освітньо-наукова програма, яку завершує здобувач	47822 Право (081 Право)
1.4. Дата початку підготовки за ОНП	01.11.2022
1.5. Дата завершення підготовки за ОНП	31.10.2025
1.6. Дата завершення навчання на попередньому освітньому рівні	28.02.2019
1.7. Окремі елементи освітньо-наукової програми забезпечуються іншим закладом вищої освіти/ науковою установою (у тому числі іноземним)	ні

2. Дисертація

2.1. Тема дисертації	Підстави звільнення від відповідальності за порушення договірних зобов'язань
2.2. Анотація дисертації	Дисертаційне дослідження присвячене комплексному аналізу підстав звільнення від відповідальності за порушення договірних зобов'язань у цивільному праві України. У дисертації визначено поняття та особливості цивільно-правової відповідальності, проаналізовано та вивчено концепції провідних науковців української цивілістики у цій царині, визначено умови її настання відповідно до чинного законодавства, а також охарактеризовано основні види цивільно-правової відповідальності. Визначено, що цивільно-правова відповідальність становить передбачений нормами цивільного права правовий тягар майнового характеру, який покладається на правопорушника у випадку порушення ним як договірних, так і позадоговірних цивільних зобов'язань, має на меті компенсацію завданої шкоди, відновлення порушеного права, запобігання повторним порушенням, та реалізується шляхом застосування заходів, визначених законом або договором. Виокремлено основні характеристики цивільно-правової відповідальності: 1) майнова та індивідуалізована спрямованість; 2) компенсацийно-відновлювальний характер; 3) визначення як законом, так і договором; 4) можливість перевищення розміру

компенсації порівняно з фактичною шкодою завдяки застосуванню додаткових санкцій, що надає їй превентивного значення; 5) реалізація охоронної функції, яка полягає у забезпеченні потерпілому реального права на захист, яке може здійснюватись як через юрисдикційні органи, так і поза ними; 6) може наставати незалежно від наявності вини, якщо така можливість прямо закріплена у договорі або законі.

Встановлено, що склад цивільного правопорушення (за винятком окремих випадків) є визначальною передумовою настання цивільної відповідальності, ключовими елементами якої виступають: протиправна поведінка, завдана шкода, причинний зв'язок між ними та вина правопорушника, які формують юридичну основу для застосування цивільно-правових санкцій.

Досліджено загальні засади звільнення від цивільно-правової відповідальності, простежено історію становлення та розвиток цього правового явища, розкрито його сутність і визначено місце в системі цивільного права. Розкрито доктринальні підходи до визначення та класифікації підстав звільнення від відповідальності, а також їх співвідношення з іншими правовими категоріями.

Розглянуто визначення змісту категорії «неможливість виконання зобов'язань» та встановлено, що остання забезпечує правове підґрунтя для звільнення сторін від відповідальності за невиконання договірних зобов'язань у випадках, коли виконання стає неможливим через об'єктивні та непередбачені події. Для припинення правовідношення через неможливість виконання зобов'язань необхідно довести, що виникнення відповідних обставин було непередбачуваним і невідворотним. Окрім іншого, важливим аспектом є також визначення причинно-наслідкового зв'язку між обставинами і неможливістю виконання зобов'язань. Особливу увагу приділено аналізу форс-мажорних обставин як ключової підстави звільнення від відповідальності за порушення договірних зобов'язань, їх співвідношенню з обставинами непереборної сили. Доведено, що вказані обставини характеризуються непередбачуваністю, не залежать від волі сторін договору, та унеможливають виконання покладених зобов'язань, що дало підґрунтя для висновку про те, що поняття «форс-мажор» і «обставини непереборної сили» є термінами однаковими за змістом, тотожність яких зумовлена особливістю перекладу з іноземної мови.

Встановлено особливості «форс-мажорних обставин», які проявляються у зовнішньому вигляді, тобто існують незалежно від волі сторін цивільних правовідносин; відзначаються надзвичайністю та невідворотністю; створюють обставини, за яких виконання зобов'язань у конкретних умовах господарської діяльності стає неможливим.

Здійснено аналіз релевантної судової практики застосування інституту звільнення від відповідальності за порушення договірних зобов'язань, зокрема рішень національних судів, що визначають критерії кваліфікації форс-мажорних обставин, вимоги до доказової бази та особливості процесуального підтвердження їх настання.

Диференційовано форс-мажорні обставини та істотну зміну обставин у договірних відносинах, констатовано відмінність вказаних правових ситуацій через призму впливу на виконання договірних зобов'язань.

Окрему увагу приділено дослідженню форс-мажорних обставин як

підстави для звільнення від юридичної відповідальності у публічно-правових відносинах. Сформульовано висновки, відповідно до яких аналіз положень нормативно-правових актів та Регламенту ТПП України засвідчує, що форс-мажорні обставини мають набагато ширше застосування, позаяк можуть слугувати підставою для звільнення від відповідальності у правовідносинах, які виходять за межі договірних, зокрема, у сферах адміністративного права, податкових зобов'язань та регуляторної діяльності.

Окремо розглянуто значення воєнного стану в Україні у контексті договірних відносин. Досліджено вплив запровадження воєнного стану на можливість належного виконання договірних зобов'язань, а також на формування специфічних правових умов, які можуть бути кваліфіковані як форс-мажорні обставини.

У дисертації узагальнено досвід зарубіжних країн та законодавства Європейського Союзу щодо регулювання інституту звільнення від відповідальності. Особливу увагу приділено порівняльному аналізу підходів до визначення форс-мажорних обставин у різних правових системах; окреслено висновки, що форс-мажор є необхідним правовим інструментом, який допомагає захистити інтереси сторін договору в умовах непередбачуваних подій та може бути визначений як подія або обставина, яка виникає поза контролем сторін договору і робить виконання договору неможливим або значно ускладненим.

Узагальнено договірні застереження у системі загального права та окреслено труднощі договірного врегулювання обставин непереборної сили. Особливу увагу приділено альтернативним засобам мінімізації негативних наслідків настання форс-мажорних обставин. Досліджено практику вищих судів Великої Британії щодо застосування концептів «розумних зусиль» (reasonable efforts/ reasonable endeavours) та «альтернативного виконання» (alternative performance), які відображають прагнення контрагентів уникнути повної стагнації договірних зв'язків і водночас забезпечити баланс між юридичною визначеністю та економічною доцільністю.

Проведено аналіз подібних інструментів у вітчизняній правозастосовній практиці, що дозволяє окреслити перспективи їх адаптації в українському правовому середовищі.

Розроблено рекомендації щодо договірного закріплення форс-мажорних застережень, які покликані забезпечити ефективне реагування на їх настання та зменшення потенційних втрат.

2.3. Ключові слова дисертації	юридична відповідальність, цивільне право, цивільний процес, цивільне судочинство, правочин, договір, зобов'язання, договірна відповідальність, договірне право, звільнення від відповідальності, випадок (казус), форс-мажор (обставини непереборної сили), форс-мажорні застереження, правозастосування, судова практика
-------------------------------	--

2.4. Посилання, за яким розміщено текст дисертації на сайті ЗВО	https://idpnan.org/bohdanova-valeriya-volodymyrivna
---	---

2.7. Публікації здобувача, зараховані за темою дисертації

Богданова В. В. Форс-мажор як підстава звільнення від відповідальності: міжнародні стандарти та національні підходи. Часопис цивілістики: наук.-практ. журнал. Вип. 57. С. 77–82.

Рік	2025
-----	------

Ключові слова	форс-мажор, зобов'язання, відповідальність, CISG, Принципи УНІДРУА, PECL, перешкода, непередбачуваність, правозастосування, порівняльне право, національне законодавство
DOI	10.32782/chc.v057.2025.11
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://clj.nuoua.od.ua/archive/57/57_2025.pdf

Богданова В.В. Неможливість виконання зобов'язань як підстава звільнення від договірної відповідальності. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: «Юридична»: зб. наук. праць / гол. ред. Ю. Назар. Львів: ЛьвДУВС. Вип. 4. С. 3–9.

Рік	2024
Ключові слова	зобов'язання, неможливість виконання зобов'язання, припинення зобов'язальних правовідносин, договір, звільнення від договірної відповідальності, форс-мажор, обставини непереборної сили
DOI	10.32782/2311-8040/2024-4-1
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://journals.lvduvs.lviv.ua/index.php/law/article/view/936

Богданова В. В. Порівняння понять «форс-мажор» та «обставини непереборної сили» як підстави звільнення від договірної відповідальності. АЛЬМАНАХ ПРАВА. Правові засади нормотворчої діяльності: національний і зарубіжний досвід: До 75- річчя Інституту держави і права імені В.М.Корецького НАН України, 1949–2024. Вип. 15. С. 487–493.

Рік	2024
Ключові слова	інститут звільнення від відповідальності, підстави звільнення від договірної відповідальності, форс-мажор, обставини непереборної сили
DOI	10.33663/2524-017X-2024-15-487-493
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://almanahprava.org/en/assets/images/issues/15/almanac-15-ua.pdf

3. Захист

3.1. Посилання, за яким здійснюватиметься онлайн-

<https://idpnan.org/bohdanova-valeriya-volodymyrivna>

4. Разова рада

4.1. Дата рішення Вченої ради про утворення разової ради 16.07.2026

4.2. Дата наказу про введення у дію рішення Вченої ради про утворення разової ради 17.07.2026

Голова разової ради

ПІБ	Бабаскін Анатолій Юрійович
Місце роботи	Інститут держави і права імені В.М.Корецького Національної академії наук України
Посада	Завідувач відділу (Основне місце роботи)
Факультет або інший структурний підрозділ	Цивільно-правових наук
Науковий ступінь	Доктор наук, 12.00.03 Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право
Дата отримання диплома доктора філософії (кандидата наук)	–
ORCID	0000-0001-6624-1876

Публікації за тематикою дисертації

Бабаскін А.Ю., Лихолат А.О. Договір банківського рахунку як знак для банку щодо відкриття банківського рахунку небанківському постачальнику платіжних послуг, що стосується конкретного правового регулювання. Правова держава. Вип.34 (2023), сторінки 399–409.

Рік	2023
Ключові слова	договір, правочин, розрахунковий рахунок, банківський рахунок, небанківське платіжне доручення, банк, гроші, відсотки, копійковий зоб
DOI	10.33663/1563-3349-2023-34-399-409
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://pravova-derzhava.org/en/assets/images/issues/34/pravova-derjava-34-2023_.pdf

Бабаскін А. Ю. Договір позики під цінні папери за цивільним правом Німеччини та України: порівняльне дослідження. Альманах права. Випуск 17 (2026), сторінки 103–110.

Рік	2026
-----	------

Ключові слова	правочин, договір, позика, договір позики, цінні папери, маржинальні правочини, речі, визначенні родовими ознаками, гроші (грошові кошти)
DOI	10.33663/2524-017X-2026-17-103-110
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://almanahprava.org/en/assets/images/issues/17/almanac-17-2026-04-30-2026.pdf

Бабаскін А.Ю. Грошовий знак як законний засіб платежу та об'єкт цивільних прав. Правова держава. Вип. 35.сторінки 510–524.

Рік	2024
Ключові слова	гроші, готівка, безготівкові гроші, непідготовлені гроші, цифрові гроші, законний платіжний засіб, банк, небанківська платіжна установа, річ, зобов'язання, право вимоги
DOI	10.33663/0869-2491-2024-35-510-524
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://pravova-derzhava.org/en/assets/images/issues/35/pd-35.pdf

Рецензент

ПІБ	Трунова Галина Анатоліївна
Місце роботи	Інститут держави і права імені В.М.Корецького Національної академії наук України
Посада	старший науковий співробітник (Основне місце роботи)
Факультет або інший структурний підрозділ	Цивільно-правових наук
Науковий ступінь	Кандидат наук, 12.00.05 Трудове право; право соціального забезпечення
Дата отримання диплома доктора філософії (кандидата наук)	02.07.2008
ORCID	0000-0002-1829-2561

Публікації за тематикою дисертації

Молявко О. М., Трунова Г. А. Право подружжя на утримання (аліменти): порівняльно-правовий аспект. Аналітично-порівняльне правознавство Випуск 03, частина 1. С. 289-293.

Рік	2025
Ключові слова	утримання подружжя, критерії утримання, аліменти, розлучення, суд, судова практика, реалізація права, правозастосування,

	зарубіжне законодавство, порівняльно-правовий метод, цивільне судочинство, спадкування, договір, контракт, угода, неправомірна поведінка, медіація
DOI	10.24144/2788-6018.2025.03.1.43
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/333009

Молявко О. М., Трунова Г. А. Право подружжя на утримання у контексті Рішення Конституційного Суду України щодо конституційності ч. 4 ст. 75 Сімейного кодексу України. Правова держава. Вип. 36. С. 505-515.

Рік	2025
Ключові слова	право подружжя на утримання, аліменти, суд, шлюб, подружжя, зобов'язання, майнові правовідносини, Рішення Конституційного Суду України, цивільне судочинство, право соціального захисту, соціальний стандарт, прожитковий мінімум
DOI	10.33663/0869-2491-2025-36-505-515
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	http://nbuv.gov.ua/UJRN/PrDe_2025_36_48

Трунова Г. А. Реалізація права на соціальний захист: ризики цифровізації. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право Вип. 90. С. 436-440.

Рік	2025
Ключові слова	реалізація права, верховенство права, правозастосування, соціальний захист, цифровізація, соціальна справедливість, суд, ризики, дискримінація
DOI	10.24144/2307-3322.2025.90.2.61
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/341285/329261

Рецензент

ПІБ	Тимченко Геннадій Петрович
Місце роботи	Інститут держави і права імені В.М.Корецького Національної академії наук України
Посада	провідний науковий співробітник (Основне місце роботи)

Факультет або інший структурний підрозділ	Цивільно-правових наук
Науковий ступінь	Доктор наук, 12.00.03 Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право
Дата отримання диплома доктора філософії (кандидата наук)	–
ORCID	0000-0003-4263-9948

Публікації за тематикою дисертації

Тимченко Г. П., Котвяковський Ю. О. До питання про судову правотворчість в цивільному судочинстві / Аналітично-порівняльне правознавство. № 2. С. 101-105.

Рік	2022
Ключові слова	судова правотворчість, законодавчі прогалини, цивільний процес, спір про право, тлумачення норм права
DOI	10.24144/2788-6018.2022.02.18
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	http://nbuv.gov.ua/UJRN/anpopr_2022_2_20

Тимченко Г. П., Рябченко Ю.О., Судова правотворчість як основа прецедентної моделі цивільного судочинства України. Юридичний науковий електронний журнал. № 6. С. 155-158.

Рік	2022
Ключові слова	судова правотворчість, законодавчі прогалини, межі судової правотворчості, судова практика, правова позиція
DOI	10.32782/2524-0374/2022-6/36
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://lsey.org.ua/6_2022/36.pdf

Тимченко Г. П. Деякі проблемні питання інституту забезпечення доказів у цивільному судочинстві. Правова держава. 2024. Вип. 35. С. 525-534.

Рік	2024
Ключові слова	забезпечення доказів, доказування, засоби доказування, цивільне судочинство, судові процедури
DOI	10.33663/0869-2491-2024-35-525-534
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну	ні

таємницю / службову інформацію

Посилання <http://jnas.nbuiv.gov.ua/article/UJRN-0001517875>

Офіційний опонент

ПІБ	Цюра Вадим Васильович
Місце роботи	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Посада	Завідувач кафедри (Основне місце роботи)
Факультет або інший структурний підрозділ	Навчально-науковий інститут права
Науковий ступінь	Доктор наук, 12.00.03 Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право
Дата отримання диплома доктора філософії (кандидата наук)	–
ORCID	0000-0001-6534-3141

Публікації за тематикою дисертації

Цюра В.В. (2025). Особливості відповідальності сторін у відносинах добровільного представництва. Нове українське право № 1 (2025), С. 90-96.

Рік	2025
Ключові слова	представництво, юридична відповідальність, обов'язки повіреного, договір доручення, фидуціарні правочини, добровільне представництво, обов'язки довірителя
DOI	10.51989/NUL.2025.1.12
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/719

Цюра В.В. Межі презумпції правомірності правочину та її поширення на нікчемні правочини. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. Вип. 1 (125) 2023, С. 96-99.

Рік	2023
Ключові слова	правочин, недійсність правочинів, практика Верховного Суду, нікчемний правочин, презумпція правомірності, права та обов'язки сторін
DOI	10.17721/1728-2195/2023/1.125-16
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні

Посилання	https://legal.bulletin.knu.ua/uk/article/view/604
Tsiura, V., Gramatsky, E., Panova, L., Sabodash, R., & Bazhanov, V. (2023). Contract law in the conditions of recodification: modernity and future prospects. Amazonia Investiga, 12(68), 303-312 (Web of Science)	
Рік	2023
Ключові слова	contract law, recodification, international cooperation, electronic commerce, cross-border agreements
DOI	10.34069/AI/2023.68.08.28
ISSN	2322-6307
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://amazoniainvestiga.info/check/68/28-303-312.pdf

Офіційний опонент

ПІБ	Дзера Ірина Олександрівна
Місце роботи	Національний університет "Києво-Могилянська академія"
Посада	Доцент (Основне місце роботи)
Факультет або інший структурний підрозділ	Факультет правничих наук
Науковий ступінь	Кандидат наук, 12.00.03 Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право
Дата отримання диплома доктора філософії (кандидата наук)	24.05.2001
ORCID	0000-0003-3953-8409

Публікації за тематикою дисертації

Дзера І. О. Санкції у цивільному праві України : проблеми теорії та судової практики : монографія / І. О. Дзера. - Київ : Дакор, 2022. - 539 с.

Рік	2022
Ключові слова	цивільне право, санкції, право власності, захист, відповідальність, збитки, монографія
DOI	–
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/27570

Дзера І.О. Прогалини у правовому регулюванні попереднього договору. Юридичний науковий електронний журнал. 2023, № 10. С.86-91.

Рік	2023
-----	------

Ключові слова	попередній договір, укладення договору, двосторонній, відплатний, консенсуальний, форма договору, істотні умови, правочин
DOI	10.32782/2524-0374/2023-10/18
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	http://www.lsej.org.ua/10_2023/18.pdf

Iryna Dzera. Review of Court Practice in Disputes on Reclamation of a Share in Common Joint Property. Kyiv-MohylaLaw & Politics Journal: No. 11 (2025). 215-220.

Рік	2025
Ключові слова	віндикація, витребування, частина земельної ділянки, ідеальна частка, право спільної власності, подружжя, санкція
DOI	10.18523/2414-9942.11.2025.215-220
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://kmlpj.ukma.edu.ua/article/view/349007/336146

Підтвердження

Я підтверджую, що:

- я належним чином уповноважений/а закладом освіти/науковою установою на подання цього повідомлення, і за потреби надам документ, який підтверджує ці повноваження
- усі відомості, викладені у цьому повідомленні, є достовірними

Документ підписаний електронним підписом

Білоус Алла Олександрівна

20.07.2026